

Comenius Stichting

De stichting heeft als doel het verbreiden van de kennis over de persoon en het gedachtegoed van de Tsjechische wijsgeer, pedagoog en theoloog Jan Amos Comenius (1592-1670) wiens denkbelden nog steeds een grote actualiteit bezitten.

Secretariaat

Postbus 5810, 1410 GA Naarden

T.: 035-694 0526

E.: info@comenius-naarden.nl

I.: <http://www.comenius-naarden.nl>

Varia Comeniana

Een standbeeld voor Comenius

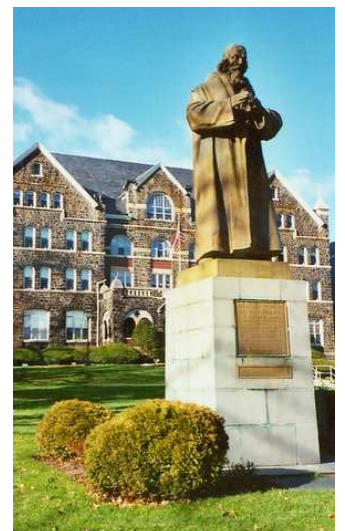
Zowel in de Republiek der Verenigde Nederlanden als in het Koninkrijk dat in 1913 ontstond, was men zeer terughoudend op het vlak van het publieke eerbetoon. Volgens een negentiende-eeuwse politicus “vorderde de nederigheid des landaards geen standbeelden”. Tot aan het begin van de negentiende eeuw waren er slechts twee uitzonderingen op deze stelregel. In 1621 werd in Rotterdam een standbeeld voor Erasmus geplaatst. In 1726 volgde Haarlem met een beeld voor Laurens Janszoon Coster. Pas in de Bataafse tijd kwam er een omslag. Van toen af aan zijn er in ons land verschillende standbeelden opgericht voor Nederlanders wier nagedachtenis men in ere wilde houden.

Drie standbeelden voor buitenlanders

Behalve een aantal standbeelden voor Nederlanders kent ons land ook drie standbeelden voor buitenlanders. Het betreft hier personen die een bijzondere historische band met ons land hebben, t.w. Jan Amos Comenius (1692-1670), René Descartes (1596-1650) en Peter de Grote (1672-1725). Hun standbeelden staan resp. in Naarden, Amsterdam en Zaandam. Het beeld in Naarden is geplaatst in 1957; het beeld in Amsterdam in 1948 en het beeld in Zaandam in 1911. Deze standbeelden zijn geschonken door de regeringen van het land van herkomst. Het beeld van Peter de Grote is een geschenk van Tsaar Nicolaas II. Het beeld van Descartes stond eerst opgesteld op de Parijse wereldtentoonstelling van 1937. In 1948 werd het aan de stad Amsterdam geschonken. Het beeld in Naarden is een geschenk van de Tsjechische regering.

Uherský Brod, Naarden, Bethlehem

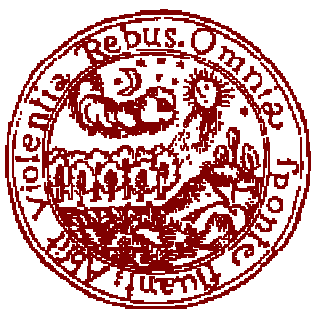
Comenius' standbeeld werd in Naarden geplaatst naar aanleiding van het feit dat diens *Volledige Didactische Werken (Opera Didactica Omnia)* driehonderd jaar eerder in Amsterdam waren verschenen. Het beeld is een kopie van het origineel dat in Uherský Brod staat. In 1960 is een tweede kopie ervan geplaatst in Bethlehem (USA, Pennsylvania). Dit beeld staat voor het Moravian College, een opleidingsinstituut van de Boheems-Moravische Broedergemeente in de Verenigde Staten.

Het Comeniusstandbeeld in Bethlehem, Pennsylvania

*Hervormer der pedagogie.
Strijder voor de vrijheid
van zijn volk en van de
mensheid.*

Geen standbeeld in Amsterdam

Het verhaal gaat dat er in 1920 een standbeeld voor Comenius in Amsterdam was gepland op het Valeriusplein. Vanwege niet geheel duidelijke redenen is dit beeld nooit geplaatst.

Comenius in Naarden

Op de sokkel van het Comeniusstandbeeld in Naarden staat het volgende opschrift:

Hervormer der pedagogie. Strijder voor de vrijheid van zijn volk en van de mensheid die als laatste bisschop van de gemeenschap der Moravische broeders werd verdreven uit zijn geliefde vaderland. Overleden op 15 november 1670 en te Naarden begraven op 22 november 1670.

Het beeld is in 2001 voor de Grote Kerk geplaatst. Oorspronkelijk stond het elders in Naarden. Het verving het oude borstbeeld van Comenius. Dit borstbeeld staat nu achter het Comenius Museum in de Kloosterstraat.

Comenius in Berlijn

Bij gelegenheid van de viering van Comenius' driehonderdste geboortedag (1992) werd in de Berlijnse deelgemeente Neukölln in het zogenoemde Boheemse dorp een modern standbeeld van Comenius opgericht. Dit beeld is een geschenk van de Tsjechische regering.

Comenius in Madurodam

In Madurodam staat een maquette met het bijschrift Het Comenius-huis in Naarden. Het gaat hier om een miniatuur van het zogenoemde Spaanse Huis in de Turfpoortstraat. In dit gebouw was van 1924 tot 1992 het Comeniusmuseum gevestigd. Voor de maquette staat een miniatuurstandbeeld van Comenius.

De onthulling van de maquette vond plaats op 5 augustus 1982 door de Tsjechoslowaakse ambassadeur en de loco-burgemeester van Naarden.